

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Negyedévre 1 frt 25 kr.
Félévre 2 „ 50 „
Egész évre 5 „

Megjelenik minden szerdán
és szombaton.

Egyes szám ára 7 kr.

Hirdetéseket felvesz s rendkívül
olcsó áron közli a kiadóhivatal.

SZABADSÁG

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓHIVATAL:

Széchenyi-u. 45. sz.
a Wagner és Szelényi (ez-
előtt Gedeon és Tsa) nyom-
dája. Ide küldendők a lap
szellemi részét illető köz-
lemények, valamint az
előfizetési díjak, hirde-
tések, nyilatkozatok és rek-
lamációk.

POLITIKAI LAP. A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT KOZLÖNYE.

Egyes példányok Groszman J. antiquar-fizetésében, Falkenstein S. dohánytözsdejében, Hesz Jenő, Gubás F., Groszmann J. és Nagy Lajos fűszerkereskedésében kaphatók.

Kossuth-e hát vagy Ugron?*)

— Nyílt levél a „Szabadság” t. szerkesztőjéhez. —

A miskolczi függetlenségi és 48-as párt közlönyének, a „Szabadság”-nak ez évi 86-ik számában vehemens s kiméletlen támadást intéztek Kossuth Ferencz ellen, főleg a szegvári jelölés alkalmából, tehát egy olyan körülmény előfordulásakor, a melyet bevégeztek, éppen a sérelem jajszavának felhangzása-kor, nem lehetett tartanunk s a mely tényleg nem foglalta magában a kárhoztatás alapját, mert az idő múlásával bebizonyult, hogy Szegvár, a Helyi örök, nem osztozkodási zsákmány a kormány-párt előnyére.

Kárhoztatás, még pedig a legerősebb kárhoztatás hangzott abban a „Kossuth Ferencz” feliratu s az azt követő szerkesztői cikkben, nagy öröme annak a tulsó tábornak, a mely elvi álláspontunkat, meggyőződésünket éppen azért nem hajlandó igen sokszor tiszteletben tartani, mert önmagunk háborgunk a személyi dolgokban s kérlelhetetlenül támadunk nem egyszer egymás ellen. A kárhoztatás okait nagy körültekintéssel, egész az aprólékosságig menő gond-
dal szedegette össze s így építve fel okainak épületét, kimondotta azt a sokat jelentő nyilatkozatot: *Kossuth ne legyen pártvezér*, a miből önként következik az a másik nyilatkozat is, a mely ugyan nincs formulázva, de világosan kivehető: *Ugron, a lángeszű s Bartha, a zseni foglalják el a pártvezérséget.*

Méltán érhető megdöbbenéssel fogadhatták a miskolczi függetlenségi pártiak a „Szabadság”-nak ezt a közleményét, mert csak egy esztendeje annak, hogy ott küzdöttek az alatt a lobogó alatt, a melyre két nagy név volt felírva s mindkettőnek birtokosa ahhoz a párthoz tartozott, a melyet Kossuth Ferencz vezet. Magam is ott voltam a harcban s részt vettem, a hogy tudtam a küzdelemben s nagy megdöbbenéssel olvastam ama támadó cikket, mert azt olvastam ki a sorok közül, hogy egy év alatt Ugron-pártiakká lettek a Kossuth-pártiak s azon a lobogón, a mely alatt 1896 október 30-án küzdöttünk, most más név van jelszó gyanánt felírva.

Mert a miskolczi függetlenségi és 48-as párttal most is egynek tudom politikai hitvallásomat, a melyről nagy

lelki örömmel vagyok kész mindenkor bizonyosságot tenni, mert nagy sajnálatomra még mindez ideig nem akadt senki, a ki amaz, általam nagyon elítélendőnek tartott támadás ellen szót emelt volna, mert politikai elvtársaink felvilágosítása s politikai ellenfeleink méltán támadható gunykaczájának elhallgattatása okvetlen megkövetelik a nyilatkozást azok részéről, a kik eddig a Kossuth-párt férfiai mellett küzdöttek, bátorságot veszek magamnak a szerkesztő ur engedelmével megfelelni ama kérdésre e nyílt levél során: *kit kövessünk, Kossuthot-e vagy Ugront?*

Köztudomásu dolog, hiszen a kárhoztatást hangoztató cikkben is egyik ok gyanánt van felemlítve a Kossuth pártvezérsége ellen, nyílt dolog az, hogy *a régi függetlenségi s 48-as párt az egyházpolitikai törvények tárgyalásakor vált ketté abban az elkeseredett s ma már aligha kibékíthető hangulatban, a mely a két tábor férfait egymás elleni harczra hevíti.*

Ez a kérdésben a punctum salicus. Ezen átugorni s átugorván, támadást intézni a Kossuth-pártiak ellen, őszintén szólva, nem helyes dolog.

Itt van a válaszút! Vagy jobbra, vagy balra! Ha jobbra megyünk s követjük a Kossuth Lajos intelmét, hogy a haza javára szolgáló indítványokat, törvényjavaslatokat el kell fogadnunk, még ha az ördögtől származnak is, akkor a Kossuth-párttal tartunk, ha pedig az az elv az, a melyet követésre méltónak tartunk, t. i., hogy *mindenáron ellenzékeskedjünk, még a jóban is*, akkor az Ugron-töredékhez csatlakoztunk.

A magyar függetlenségi többsége Kossuth intelmét követte s megszavazta az egyház politikai törvényeket, a melyek Magyarországot a modern kulturállamok sorában egy csapásra az első közé helyezték. S ez jól van így s jól tette Kossuth Ferencz, hogy *az egyházpolitikai törvényeket pártkérdéssé tette*, mert így megtudtuk, hogy ki az igazi szabad-
elvű s ki az álorczás lovag. Igazi szabad-
elvűek voltak Kossuthék, *álorczás lo-
vagok voltak Ugronék* s főleg Ugron, a ki ultramontánságának kétségbevonhatlan tanujelét adta az erdélyi statusgyűlésen, ahol feliratot fogadtatott el abban az irányban, hogy a király ne járuljon hozzá az egyházpolitikai törvényekhez.

Sötét folt ez az Ugronék politikai szereplésében, a melyet nem moshatni

le a Kossuthék gyalázásával. Nagy és menthetetlen tévedés ez, amelyet annál kevésbé lehet menteni, mert köztudomásu az a kaczerkodás, a melyet a néppárttal folytatott a közelmúlt választások alkalmával az egyik Ugron-párt, a melynek egyik kiváló tagja néppártival állott ugyan szemben, de ez csak amolyan esetlegesség volt, a melyet komolyan nem vehetni.

Az egyházpolitikai törvényeknél az újabb időben nem volt fontosabb mozzanat s ha valamelyik párt éppen az ilyen kérdésben követi el a menthetetlen tévedést, azt követésre méltónak szabad-
elvű ember nem tarthatja. Az Ugron-párt leálczázta magát, talán éppen akarata ellenére s álarczának levetése után méltán részesülhet a mellőztetésben.

Hogy nagy szónoki erő; hogy kiváló képesség Ugron, ezt nem vonjuk kétségbe, de mit ér mindez, ha nem a szabadelvűség javára szolgál. Minden politikai rátermettség hiábáló ott, a hol a liberalizmus ellen van használatba véve. És sokszorosán kárhoztatandó ez akkor, ha a liberalizmus zászlóvivője gyanánt szereplő embereknél fordul elő.

A székely-puccs hőstét, — a delegációval megpróbálkozott 48-as politikust — a fekete sereg, az ultramontán pap-ság meggyőződését valló férfit nem fogadhatjuk el vezérül, mert *őszinte hívei vagyunk a 48-as eszméknek.*

Közfelfogás ma az, hogy az Ugron-Bartha-párt eljátszotta kis játékait. És ez jól van így, mert *nem élni való az a párt, mely nem a haladás eszméit szolgálja.*

Igy voltunk meggyőződve Miskolczon mindenkor; így gondolkoztunk tavaly, a mikor Mocsáry Lajost s Herman Ottót akartuk a politikai tisztesség megengedett eszközeivel képviselővé választani s mindenesetre nagy fájdalommal láttuk, hogy az u. n. Ugron-pártiak, bár kevesen voltak, *tüntetőleg nem szavaztak Hermanra*, mert az egyházpolitikai törvényeket megszavazta lelkének lángoló felbuzdulásával.

Jó nekünk tisztában lenni a főkérdéssel! Nem személyeket kell követnünk, hanem elvet, meggyőződést! S ha látjuk, hogy az elv, a melyet az Ugron-párt hirdet, hamis: *önmagunk iránti kötelesség ellene küzdeni.*

Nem Kossuth Ferencz személyét követjük, hanem a tiszta, meg nem vesztegetett, valódi 48-as eszméket valljuk s ha

*) A nyílt levélre térszűke miatt csak a jövő számban válaszolhatunk. Szerk.

Kossuth Ferencz velünk tart, egy táborban vagyunk vele, ha nem, ő ellene is küzdünk.

Nincs okunk s nem is lehet, az Ugron-töredék szétmállása felett keseregni. Önmaga volt oka bukásának s hogy a kormány irtó hadjáratot indított ellene, annak nem mi vagyunk, sem Kossuth az oka, hanem a pártnak a liberalizmussal üzött szemfényvesztő játéka. a melyet méltán érhetett a bukás.

Csak legyünk őszinték s ne akarjuk fehérre mosni a szerecsent, ne éppen azt, a ki a legliberalisabb kérdésekben a középkor lovagjának mutatkozott.

Alljon előttünk szeplőtlen tisztaságában az 1848! Az új Magyarország sarkkövét az 1848 képez is a ki a 48-adi eszmékhez egyben vagy másban hűtelen lesz: azt ne kövessük, mert nem igazi függetlenségi, nem igazi szabadelvű.

Miskolcz városának 48-as érzelmű polgárai tisztában voltak és vannak azzal, hogy kik az elvek, a 48-as elvek bajnokai. Ne próbálja meg senki a tiszta vizet megzavarni, mert ezzel csak az uralmon lévő pártnak használ, ezt pedig a „Szabadság” cikkírója sem akarhatja.

Kiöntöttem lelkem gondolatait s abban a jó reménységben vagyok, hogy közérzetnek voltam tolmácsolója.

Elveket s ne embereket kövessünk!

Igy válaszszatok politikai elvtársaim! Vagyok a t. szerkesztő urnak kiváló tisztelője

Sárospatak, 1897. nov. 7.

Dr. Tüdös István.

Önálló vámterület és magyar ipar.

— Két cikk. —

II.

A magyar minisztérium az Ausztriával folytatott áruforgalomról pontos statisztikát vezetett már évek óta. *Ebből a*

statisztikából az tünt ki, hogy ha az Ausztriából bejövő árucikkekre ugyanazon vámtételeket alkalmaznók, mint a külföldiekre: Magyarország évi 84 millió forint vámbevételhez jutna.

Erről nem akarnak tudni Lueger úrék és az osztrákok, pedig ezt első sorban kellene figyelembe venniök. Mert, ha a közös költségekhez 50%-kal járulnánk, még akkor is 34 millió forint bevétele maradna hazánknak az osztrák áruk után fizetett vámtételekből, ha önálló vámterület volnánk!

Ha felállítjuk az önálló vámterületet, szívesen beleegyeznék az 50%-os kvótába. Csupán azt körtjük ki, hogy a hadsereg magyar részének ellátása is — a mi most az osztráké — maradjon a miénk.

Magyarországnak teljes joga van az önálló vámterülethez, mert ezt az 1867. XII. törvényczikk az önálló bankkal együtt biztosította az országnak. Ha Ausztriával megegyezésre jutni nem tudunk, a kikötött tíz év leteltével felállítjuk az önálló vámsorompót.

Az ám, csakhogy Jókai egy alkalommal, nem sokkal a fuzió után, megmondotta, hogy a bécsi körök még valahogy beleegyeznének az önálló nemzeti bankba; *de az önálló vámterületbe bele nem egyeznek soha.* Már pedig ő bizonyosan a jól értesült Tiszának volt a szócsöve. Ugy van, a bécsi körök adnak nekünk 500 ezer forintot érő tíz szobrot, a mire mi viszonzásul elégetünk ország-szerte többet 500-ezer frtot érő stearingyertyánál.

De ha egy olyan jogunkat akarjuk érvényesíteni, *mely nekünk évi bagatell 84 millió forintot jelent:* akkor azt mondják, hogy hátrább az agarakkal. És mi, a kutyatermeszetnek megfelelően: meghunyászkodunk, még hangoztatni sem

merjük jogainkat, *nehogy megsértsük vele a bécsi körök érzékenykedését.*

Mert olyan ez a mi nagyhatalmi állásunk, melybe ifj. gróf Andrássy Gyula annyira szerelmes, mint mikor a ténsasszony nagyságos asszonynak való életmódot folytat a semmiből. Mi szörnyen lenézzük Szerbiát és Oláhországot, a kik pedig százszor függetlenebbek, mint mi. Oláhországnak nem volt ipara s a kis ország azzal lepte meg a világot, hogy vámháborút kezdett Európa minden országával. A kereskedelmi szerződések lejártá után oly óriási vámtételekkel sújtotta a bevitt iparcikkeket, hogy a bevitt majdnem lehetetlenné tette. Erre gyárak keletkeztek az országban, melyeknek kitünően ment a dolguk, minthogy a magas vámtételek megvédték őket a külföld ipari versenyétől. Így tett szert a lenézett Oláhország gyáriparra, s mikor saját iparát már lábra állította, akkor módjával leszerelte a vámháborút. Erdély kiviteli iparát ezzel majdnem tönkre tette. Mernénk mi csak Ausztriával szemben jogainkat hangoztatni, majd meglátnók, hogy mi a különbség a független Oláhország és a közös hadsereg által okkupált ugynevezett magyar szabadság között.

Kell egy jó adag kishitűség, vagy egy jó adag korlátoltság ahhoz, hogy valaki a mi mai helyzetünkbe szerelmes legyen. Mikor a magyar miniszterelnökre Bécsben ráparanesolnak, hogy *emelje fel a kvótát s szerezzen többséget a választáson egy idegen ország érdekeinek.* Nincs mit dicsekednünk a 67-es kiegyezéssel. Gyarló munka volt az, *nem adott nekünk erőt.* Vagy szétörri a nemzet ennek a kereteit, vagy ez a keret szorít agyon minden nemzeti törekvést. De hagyjuk ezt, térjünk a vámterülethez. Az ausztriai gyáripar teljesen tönkre

A „SZABADSÁG” TÁRCZÁJA.

Két kis madárka.

Kedves hugom, kértél, hogy meséljek ebéd után neked valamit. Ime itt vagyok, hogy kéréseidnek eleget tegyek; mesélek, ámbár igen lehangolt vagyok. Neked, a mint látom, kedélyed friss; jó hangulatban is vagy, — a mi annál is inkább kedvező rám nézve, mert így mesémet — gondolom — többékevésbé megérted... S ha igen figyelmes leszel, még tán hasznát is veszed...

Mielőtt mesémhez fognék, még arra kérek, hogy beszéd közben ne zavarj közbeszólással; ne bándd, ha talán szivarom el is alszik, mert lásd, bevallom, kissé szórakozott vagyok s közbeszólással összezarvarhatnád beszédem fonatát. Tedd elém a hamu-tálczát és ülj ide mellém, a pam-lagra...

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szép, fiatal, barna haju, sötét szemű kis leány, akárcsak te! Azért kezdem így, mert minden tisztességes mesének így kell kezdődnie. Ott lakott az a kis lány az ő kedves szülőivel a fellegek szomszédságában, beláthatatlan ősröngyetek által környezett hatalmas szikla-bérczetén épült erős várban. Tizenhét éves tavasz nyíló rózsája ékeskedett szűz tiszta arcán; tizenhét éves édes terhe nehezült hófehér vállaira. Te tudod már, nem kell magyaráznom, hogy mit jelent 18 év egy lány életében.

Ez az idő, midőn a romlatlan kebelben titkos vágyak támadnak, mámorító édes gondolatok kavarnak s a sejtelmek édesbűs vegyülete zaklatja a melegen érző szívet! Ki ne tudná mind ezt, a ki elérte már e kort? Fű, fa, virág s minden, a mi Istennek teremtménye, oly eszményi, oly harmónikus e korban; minden létező teremtmény már magában egy édes ábránd, mely mindennel, a mi eszményi jó, — szép és nemes — elárasztja a vágyakozó lelket s melyektől édes vágyakkal teljes érzelmek andalító mámorra dagasztja a fogékony keblet.

A sóvárgás, vágyódás csak ideig-óráig tart; addig, míg az eszményi alak a sűrű köd homályából kibontakozik. Ezután már a lélek összes rajongása csak a kedves alak körül összpontosul, más egyéb elveszti varázsát s az elébb elragadó eszményi harmónikus dolgok megtépett egyszerűségben, — ijesztő sivárságban tűnnek fel.

De nem fárasztalak ezzel, csak azt akartam ebből veled megértetni, hogy az a kedves kis teremtés is, a kiről mesém szól, ilyen lelki állapotok között élt. Kincsei s szülőinek rengeteg gazdagsága folytán, jótéteményeiről messze vidéken ismerék és áldák jó szívet. S boldog vala akkor, midőn még keble ment volt a titkos sejtelmek egész özönétől; ilyenkor, ha jót tehetett valakivel, szíve végtelen örömben áradott s ártatlan örömei újabb jótettekre serkentették.

Mikor pedig keblében a tavasz virágot fakszta, nem hanyagolta el szegényeit akkor sem; de öröme már nem volt az a tiszta, valódi öröm, mint azelőtt. Keble lázasán vert,

olykor zihált s nyugtot nem talált sehol. Szülei tudták, ismerték baját.

De azt is tudták, hogy a gyógyír már közeleg... Egy szép tavaszi nap reggelén őszbecsavarodott ezüstös szakállu tisztas agg köszöntött be hozzá. Szívélyes, nyájas szavakkal mondá el, miért jött. E szép kis madárkát fogtam künn az erdőben s neked hoztam, hogy örömet szerezzek vele. Vedd szívesen tőlem, ki annyit köszönhetek neked, kedves leány! Az öreg távozott, a madárkát pedig egyszerű kis kalitkájában, az ámuló leány előtt hagyá. E közben kinyílt a belső szoba ajtaja s édes anyja lépett hozzá. Bátorította az édes szülő szeretett leányát: vedd közelebről szemügyre, nézd meg jól, hát igazán nem telne örömed a szép madárkában? Az engedelmes leány hajlott anyja szavára, közelebb lépett a kalitkához és vizsgálni kezdé a szép madárkát. Valóban, édes anyám — kiált fel kis szünet után — olyan szép e kis madár! Oh én igen, de igen nagyon szeretem! Sorra nézte ismét: azt a remek szép kis fejcskét, okos, parányi szeméit, formás lábcskáit, gömbölyded törzsét s azt a mindent felülmúló, gyönyörű tollait és ismételten az öröm kitörő hangja rebent el ajkairól. Csak hallanám már dalolását! Majd édes leányom az is megjön; de lásd, most még idegennek érzi magát, de ha később hozzád szokik, édes dalaiban is gyönyörködtetni fog.

Az anyja nem csalódott, a kis madár csakugyan dalolt; a kedves leány pedig oly igazi boldognak érezte magát, mint azt neki megjósolták. Nap-nap után kis madárkájával ját-

tette a magyar kisipart. Tönkre ment egy csomó existencia. A kenyér nélkül maradt emberek nem tudtak beilleszkedni az állam gépezetébe, s proletárok lettek. Minden újabb gép és gyár ezreit tette tönkre a kis embereknek. S a pénz, a mely eddig a kis iparosok nagy sokasága között oszlott meg, felhalmozódott az osztrák gyáros zsebében. Ez szülte nálunk a szociálizmust. A tönkre ment kis emberekkel senki sem törődött s ők a végén kész zsákmányai lettek a nemzetközi szélhámosoknak. Ezek, ha egyebet nem is, legalább fellegvárakat ígértek nekik.

A nagy adók, a hadsereg rengeteg költsége, az osztráknak fizetett örökös iparadó megtámadta a kiscgazdák existenciáját is, kik most szintén Pfeifer urra hallgatnak.

S ifj. gróf Andrássy Gyula ebben a helyzetben lenézi Oláhországot, Szerbiát! Az ő munkássága igazán érdemes az akadémia szellemi rokkantjainak a korszorujára.

Ha önálló vámterületet képezhetnénk, gyárak keletkeznenek s ezek munkát adnának a szociálísták nagy részének. Szaporodnék az ország népessége, a mire óriási szükségünk volna a szláv és germán néptömegek tengerében. *Vagyonosodnék az ország, mert benn maradna mind az a pénz, a mi most idegen árukért külföldre megy.* A pénz forogna a gyáros, munkás és nyers-termelő között. Gabonafogyasztásunk növekednék benn, a miből haszna volna az országnak. A gyárak és a gyári alkalmazottak adója növelné az állam bevételét. A külföldről gyártmányokért bevett pénz gazdagítaná az országot, ha sorsunk felett önmagunk rendelkeznenk.

De ha egy nemzetből nem halt ki a tevékenység és az önfentartás ösztöne,

még nehéz helyzetben is segít magán. Tanu rá a cseh nemzet, mely több százados elnyomatás dacára is ipart teremtett, tudományban, művészetben gyarapodott. Csakhogy a csehek nem nézték, hogy mi tetszik a bécsi köröknek. Azokhoz voltak, sőt valószínűleg még lesznek hűtlenek, de önmagukhoz soha. Tehát homlokegyenest ellenkezik a politikájuk a mienkkel. Ők *küzdenek* jogaikért, mi *várjuk* a bécsi körök köszívének meglágyulását. Ők olyan kravált csapnak, hogy az uralkodóház nem tud ijedtében hova lenni; mi ügyelünk, hogy rossz órát ne szerezzünk. S a tapasztalás mégis nekik ad igazat.

Életrevaló nemzet, ha tudatára jön kizsákmányoltatásának, talál módot arra, hogy magán segítsen. Emlékezzünk csak a Baross eljárására. Ha ennek az embernek az isten még 20 évet enged, az osztrák ipart kiszorítja hazánkból.

Mert ha a bécsi körök mondhatják azt, hogy a külön vámterületből nem lesz semmi, de arra senki sem kényszeríthet, hogy osztrák gyárosokat gazdagítsunk: főképp ha van magyar gyárunk is. A csehek e tekintetben is követendő példát állítottak nekünk. Mert haragszanak reánk, kimondották, hogy a magyar lisztet nem veszik és szavuknak állnak. Ha mi is így tennénk a cseh üveggel, ma nem volnának a bukás szélén magyar üvegyáraink.

A közös vámterületen kifog a *véd-egylet*, mely kimondja, hogy az idegen ország áruját házunk közöttében be nem bocsátjuk.

De az ilyen egyletnek a csehekéhez hasonló *erős nemzeti érzés* és öntudat kell. Ezt pedig sajnós, hiába keressük a mostani magyarban.

Közművelődési egylet.

Negyedik éve immár annak, hogy társadalmunk hézagpótló s nemes czélú intézménye: a *közművelődési egylet*, mely már annyira jelét adta életrevalóságának, megalakult. Égető szükség volt városunk társadalmi életében erre a nemes és szép hivatást betöltő intézményre.

Igaz ugyan, hogy szokásunk- és természetünkben gyökeredzik, hogy el nem zárkozunk egymástól, hanem egymás társaságát keressük s különféle, de mindég *nemes céljaink* elérésére s hogy úgy mondjuk: *öntökéletes-bülésünkre* egyleteket alakítunk. És ha végig tekintünk városunkban, tapasztalni fogjuk, hogy egyletek dolgában hiányt nem szenvedünk; amit bizonyít az, hogy egyleteink száma meghaladja a *negyvenet*.

Mindennek dacára sem mondhatjuk, hogy valami különös társas élet volna itt Miskolcson. A figyelmes szemlélő, kinek ép érzéke van a dolgok menete iránt, az első pillanatra belátja, hogy városunk társadalmi életére lidércnyomásként nehezedik a rideg *köszöny* és hogy mély álomban szendereg a *köszellem*. Sokszor hallottuk komoly, a dolgokat élesen megfigyelő emberektől, kik fülünk hallatára fejünkhöz vágják a nehéz vádakat, melyeknek bántó refrainje mindég abban konkludált, hogy *rátermettség hiányában, munkakedvtelenségünkben gyökeredzik az a főhiba*, mely oly nagyon és érzékenyen megbénítja a társas-életünk kialakulását abban az igazán nemes értelemben, hogy lenne úgy, mint a *multban* is kellett volna; hogy lenne *most* is úgy, mint a *jövőben* lennie kellene. Mert mostan — mondhatjuk egész nyíltan és őszinte bátorsággal — városunk társadalmi mezeje nem egyéb egy nagy *kereskedelmi piacnál*, hol mindenkinek sietős a dolga és hogy az a bizonyos *plusz*, melyet osztrák értékben kifizethetnek, jobban megtéveszt és érdekkel bárkit is, mint minden szellemi vagy erkölcsi siker.

Pedig mennyi hangzatos egyesület tarkítja társadalmi életünket! Ritkaság számba megy az oly esztendő, amelyben ne szaporítanók az egyletek számát. Ez a törekvés — szerény véleményünk szerint — célirányosnak nem mondható, nem pedig azért, mert az egyletek folytonos és mértéknélküli létesítésével társadalmi életünket csak bénítjuk. És

szott, daloltak kölcsönösen egymásnak; perczek valának a gyorsan muló napok.

A napsugaras tavasz egyik pirkadó hajnalán, szobáckája nyitott ablakánál vigan dalogatótt kis madarával, midőn egyszerre ijesztő szárnyuhogás zavarja föl ábrándos szórakozásából. Félve tekint az ablakon ki; de e pillanatban nyilsebes szárnyalással menekül be valami félnék kis madár, éppen elég korán, hogy a nyomában lévő ölyvtől megszabaduljon. Félve húzódtott meg szegény kis üldözött a szobában elhelyezett szekrény egyik sarkán, szétnyitott csőrrel pihegve ki majdnem utolsó, nehéz útja fáradsalmát. A lakás bájós tulajdonosnője, a mint magához tért ámulatából, lassan behajtott az ablak-szárnyakat s azt, a mit a vércse nem birt, — ő kerítette hatalmába. Aranyos kis kalitkát csináltatott számára s mécsik kis madárkájával átellenben, szobája falára akasztá. Ennek nem volt oly szép és elragadó ruházata, mint a másnak; mozdulatai s testtartása sem volt annyira szabott, ildomos, mint amazé. Hanem egy mégis volt, a miben igen nagyon felülmulta szerencsés vetélytársát: a nagy dalolás. Mikor elkezdette első dalát, szépséges urnője némán, elragadtatással állt meg kalitkájára előtt. Ilyent ő még soha nem hallott.

Perczekbe került, a mire ismét magához tért. Tuláradó boldogságában nem birt magán uralkodni; szívének minden dobbanása, lelkének minden gondolata csak kizárólag a madárkáké vala. Leirhatatlanul szerette azokat. Melyiket jobban? Maga sem tudta. Két részre osztotta szívét: egyikkel az egyiket, másik-
kal a másikat boldogítja.

Hanem a csendes boldogság nem soká tartott; szétfoszlott, mint a futó köd, vagy szappan-buborék a levegőben. Miképpen az emberek között akadnak olyanok, kik a másik embertársuk előnyeit irigy szemmel kísérik; akkép a kis madárkák is féltékenyek lettek egymásra. A szegényes öltözékű, egyszerű kis madárka, gyönyörű dalaival a végletekig tudta ragadni urnőjét, a másik pedig ildomos mozgásával s csillogó öltözékével bilincselé le. A féltékenység démoni szelleme szállta meg ez utóbbit, valahányszor társát dalolni hallá, ilyenkor fölborzolt tollakkal, lehorgaszott haragos fejjel ült kalitkájában nap hosszút; anélkül, hogy hangját egy percze is hallatta volna.

Ha ilyenkor urnője kérdezte mi baja, haragos tekintettel nézte végig átellenben lévő társát, jelezte, hogy az ő kedvének sirját amaz ásta meg. Hízelegve, kedveskedve annyira vette urnőjét, hogy az egy önfeledt pillanatban kinyitá az ablakot s utat mutatott a szegény üldözöttnek. Örömet szinlelt ekkor a másik s indulót fűjt a szerencsétlen kiutasítottnak. Az pedig meghúzódott kívül az ablak párkányán s szomorú dalban önté ki szive keservét. Fájt neki, kimondhatatlanul fájt, megválni az édes helytől, a mely menhelyet adott egykor neki, mint üldözöttnek, fájt, mert tudta, hogy az irigység úzte el boldog otthonából, fájt, mert szive minden érzelmével szerette urnőjét! Soká maradt még ott, soká nem birt elszállni; de az irigység ismét áskálódott s onnan is el-
úzte; tova repült hát végtelen szomorúsággal a sötét éjszakába . . .

Társa pedig ezalatt ismét elfoglalta a teret urnője szívében; dalolt, kényeskedett, tetszelgett. Soká maradtak így kettecskén, midőn egyszer titkos, bűnös gondolat szállta meg a kis madár lelkét. Csalárdul visszaélve urnője bizalmával, egy éppen alkalmas pillanatban, kalitkájából a nyitott ablakon át megszökött! Minden búcsúszó nélkül tova repült. Isten tudja hová. Vissza sem tért többé! A kis leány pedig ismét bűnnek ereszté fejét; sajnálta előbbi kis madarát, melyet eme csalárd kivánságára ő üzött el, mennyiért nem adná, ha ismét visszakaphatná amazt. Egyszerű szive volt, de mélyen érző és szerető lelke! Oh az bizonyára nem csalta volna meg. Miért is hitt az álnok-csábító szavainak, miért nem inkább őt bocsátotta el; de most mindhiába a gondolat, későn van már, segíteni nem lehet.

Ismerős édes dal veri egyszerre fel buslakodásából, kitekint az ablakon, s szive nagy öröme elüszött kis madarát látja a közeli lomb-koronán, a mint édes dalát ablaka felé fordúlva csattogja. Örömtől repeső szíve tárja föl ablakát, kiterjesztett karokkal szive kitörő szerelmével hívja vissza az elüszöttet. De az elszomorodva így válaszolt: „Nem mehetek kedves lány, nem mehetek, mert azóta én is fészket raktam, s már kis fiaim is vannak!”

Eddig van édes hugom, tovább nincs. Azt hiszem értesz; két udvarlód, akarom mondani madárkád van neked is, jól vigyázz!

Sikulus.

mégis mit tapasztalunk? Azi, hogy a temédek egylet daczára mindég lankadunk. Ennek a szomorú tünetnek az okát kutatni és a határozott feleletet megadni nem nehéz. A társadalmi tényezők: intézmények, egyletek és testületek beléletében *pezzgó életet, eleven vérlükletést nem találunk*. Keserű igazság ez és való. Szomoruan kell tapasztalnunk, hogy a *negyvenet* meghaladó társas, közművelődési és jótékonycélú egyleteink alig érnek fel *egy célirányos* egészszel. Azaz magyarul mondva: *egy szép árnyat adni képes tölgy galyakra feldarabolva*. Elfelejtjük, hogy a rózsza *tíz* színes levélből áll: de *ezer* színes, illatos levélből sem lehet egyetlen rózsát csinálni.

E dolce far niente, az édes semmittevés fülledt napjaiban s ennek a sajnálatos társadalmi életnek megszüntetésére alakult a „Közművelődési Egylet”, mely céljául tűzte ki: *szellemi központot létesíteni Miskolcz város művelt elemei részére; ápolni a magyar irodalmat, tudományt és művészetet, a művelődést előmozdítani, közreműködni a város szépítésében; leginkább pedig: városunk széttagolt társadalmi tényezőinek, művelt erőinek egy központbani egyesítését*. Az egylet célja, melyet kitűzött maga és azon többek elé, kik méltányolni tudják hathatós és céltudatos intencióját — messzeható. A derék egylet szellemi szórakozások híján, rövid fennállása óta több mint huszonhét előkelő színvonalon álló irodalmi és művészeti estélyt rendezett, hogy életjelt adjon magáról akkor, mikor minden alszik; s mindezt azért cselekedte, hogy minden tehetség, mely az irodalom és művészet terén valamelyes produktóra képes, el ne szigetelhesse magát s csak azért, hogy figyelmeztessen, mert a tehetség nem önmagáért van teremve, annak rendeletére van, hogy szükkeblüen senki el ne kárhozzék önmagáért.

Nemesbb célú nem ismerünk: felkölteni a munkakedvet ott és azok körében, hol a szellemi élet szunnyad.

Most, hogy az egylet újra megkezdi működését, örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy szívünkben üdvözöljük az ifjúkorát élő, de gazdag és messze kiható eredményeket produkáló egyesület előharczóit: *Soltész Nagy Kálmán* kir. tan. polgármester, elnököt, *Tóth Pál* és dr. *Gencsi Samu* al-elnököket, *Petró József* főtitkárt, *Láng Ottó* titkárt s kívánjuk, hogy ama fény, melyet nemes ambíciótól eltelten gyújtottak meg a közművelődés oltárán, sokáig világoljon és terjeszse ama magas eszmét, melynek neve: *közművelődés*.

Hadd lobogjon a közművelődés oltárán magasan az az égő fákhlya, mely a tudomány és művészet fényével világítja meg a társadalmi élet sötét tereit . . .
F. G.-i.

TANÜGY.

Az iskolapor.

Iskolaegészségügyi értekezés. (Vége.)

Most pedig leírom az iskolapor természetrajzát, melyet körülbelül így kezdhetek meg:

Iskolaport mindnyájan láttunk, kóstoltunk már és tudjuk, hogy az iskolaport — mint neve is elárulja — a körülményekhez képest kisebb-nagyobb mennyiségben az iskolákban találjuk. Változó nagyságu szemcsékben, parányokban és szabálytalan alakokban fordul elő, bár első tekintetre minden parányát gömbölyűnek vélnők; azonban az igaz, hogy a porszemcsék nagyrésze nem egyéb, mint egy gömb, egy véghetetlen picizségű miniatűr földgömb, mely a tanterem üregében szabadon lebeg. Ime az iskolapor, mint földrajzi szemléltetési eszköz. De folytassuk a leírását: Át nem látszó leszállyva nézve, fénye nincs, de nagy része a nap sugaraiban játszva csillog. Színe első tekintetre sárgásbarnának, sőt feketének tűnik fel, de ha figyelmesen közelebről megvizsgáljuk; tulajdon-

képen annak minden atomja más színű, azon sokféle tárgy színe szerint, melyből az a porszemecske vagy molekula lehorzsolódott vagy lekopott, persze az uralkodó színt az iskola vidékének földszíne határozza meg; különben az iskolapor az iskolában létező összes tárgyakból képződik. Én egy iv fehérpapíron a leszállyott nagyobb porszemcséket megvizsgáltam s találtam köztök föld, papír, fa, ruha, — illetve színes szőrszál — sőt haj- és pehelyrészeket is. Sulya és keménysége olyanforma, mint a liszté. Szaga nincs, hacsak valamely idegen tárgytól nem kap szagot. Ize sajátságos fanyar földiz, néha olyan telített vele az iskolaterem, hogy szinte harapni lehet, ilyenkor csikorog a fogak között, máskor meg oly sűrű, hogy a hátul ülő muzsafiak és a falak a távol szürke ködében vesznek el. A vízzel egyesül és vele sárt képez, így közel rokonok már csak azért is, mert valamint a víz, úgy a por is repül, más ásvány e kettőn kívül erre szemmel láthatólag nem képes. Jelenlétét a nap sugar fényesen elárulja, valamiut azon körülmény, hogy bennünket folytonos tüszszentes, köhögés és örökös szomjuság környékez. Csak nem azért fogták ránk, hogy „Cantores amant liquores!” Kártékony voltát már fentebb bővebben fejtegettem, hasznos oldalról nem hozhatok fel semmit, ha csak azt nem, hogy sok falusi iskolában a kis műzsák porzóul használják.

De legyünk komolyabbak és vizsgáljuk meg, hogy keletkezik az iskolapor? Az iskolapor támad:

1. Ha a gyermekek folytonosan járnakkelnek.

2. Ha az ajtót csapdossák, minden becsapáskor egy-egy porfelhő emelkedik fel.

3. Ha a ruhájokat nem akasztják a fogastra, hanem ülésük mellett ide-oda tologatják, hajigálják vagy pláne a földhöz verik.

4. Ha könyveiket sokat forgatják, dobálják vagy a padhoz csapkodják.

5. Ha zárt ablakok mellett sepregetnek, midőn a felzavart por ismét leülepszik és mindent porréteggel borít be.

6. Ha egy portörölővel a seprés után az iskolai butorokat le nem törlik.

7. Ha sepréskor alig vagy épen nem locsolják meg az iskolát.

8. Ha nagy szélben és porban kinyitják az iskola ablakait, betódul a nagyobb szemű utcai por és veszélyes keveréket képez az iskola porával.

9. Ha az iskola földes, illetve nincs kideszkázva.

10. Ha az iskola padlója vagy annak bármely deszkaszála nincs jól leszégeve, az mozog vagy le- és felrugódik, akkor minden rálépéskor egy-egy porfelhő tódul ki alóla.

11. Ha a gyermekek sáros lábelivel jönnek be az iskolába, mert a megszáradt sár ledörzsölődik és poralakban a levegőbe kerül.

12. Ha poros ruhában jönnek fel és be a növendékek a tanterembe és bent vetkeznek le vagy itt porozzák ki ruhájukat.

13. Ha a fekete-tábláról az írást száraz szivacsos törüljük le és mellé még ki is porozzuk.

14. Ha a gyermekek a hamut elhullatják vagy írásait porral és hamuval itatják és azután ezeket a levegőbe fújják.

15. És végre por támad, ha a tanító pálcája a növendékek ruhájával, bár nem épen porozás céljából érintkezésbe jön.

Hogy az iskolaportól legalább bizonyos mértékben megóvjuk magunkat és a gyermekeket, vigyázzunk a következő szempontokra:

1. A gyermekek kiporolt, tiszta ruhába jöjjenek fel az iskolába.

2. A bejárás előtt lábtörölő és sárkaparó legyen, hogy a tanuló lábbelijét a sártól gondosan letisztítsa.

3. A növendék fővegét s felöltőjét vesse le még az előszobában vagy folyosón és akassza az ott lévő fogasnak részére kijelölt helyére; ha az iskola előtt semmiféle helyiség nincs, akkor a gyermek természetesen

csak az iskolában veti le ruháit és azonnal a tanterem alkalmas helyén elhelyezett fogastra akasztja rendes helyére.

4. A tanító az iskolában való járást-kelest és felesleges mozgásokat redukálja a lehető legkisebb fokra.

5. Az ajtó becsapdosását, az írószerek, könyvek és egyes ruhadarabok dobálását semmi szín alatt se engedje meg.

6. Sepréskor kissé meg kell locsoltatni a tantermet, de ez még — az én nézetem szerint — el is maradhat, mert a kivált nagyon megnedvesített padló sok port leköt, mely aztan ha megszárad, járás-keleskor ismét a levegőbe sodortatik. Az ablakok a sepréskor kinyitandók, hogy a légvonat a felszállt porfelhőt magával kiragadjja a teremből és azután a butorok egy száraz törölővel figyelemmel letörölendők.

7. Szellőztetéskor vagy sepréskor az utcai nagy port be ne bocsássuk a tanterembe.

8. Az iskolaterem deszkázott legyen, minden egyes deszka gondosan leszégeve.

9. A növendékek az írás felszárítására port, porzót vagy hamut ne használjanak, hanem itató papírt, ha erre szükség van.

10. A fekete táblát mindig kimosott, nedves szivacsos törüljük.

11. És végre a tanító ne indítson gyakran porfelhőt a padlás felé záporosó, villámlás és mennydörgés kíséretében.

Ne kicsinyeljük ezen intő szempontok egyikét sem, ha az iskolaportól menekülni akarunk.

Ilyen tisztátalan és veszélyes lévén az iskolapor az egészségre nézve, nem tudom eléggé figyelmükbe ajánlani az itt elmondottakat és kérem kedves kartársaimat, hogy úgy a rájok bízott egész nemzedék jövője és egészsége, mint saját jól felfogott érdekükben őrizkedjenek az iskolaportól és mindent elkövessenek avégre, hogy annak mennyiségét a lehető legcsekélyebbre redukálják.

Köszeghy István,
miskolczi ref. tanító.

H I R E K.

— **Ottó kir. főherczeg** vasárnap délelőtt városunkon keresztül Gömörmegyébe utazott, hogy a gróf **Andrássy Gyula** által rendezendő nagy vadászatokon, melyek a gróf betléri birtokán tartatnak, részt vegyen. Ottó kir. főherczeg néhány perczig a perronon időzött s ezután tovább utazott a különvonaton, melynek vezetését a miskolczi állomáson **Ludvig Gyula**, a magyar államasutak elnök-igazgatója vette át. A vadászatra vármegyénkbeli báró **Vay Béla** v. b. t. t., főrendiházi alelnök, báró **Radvánszky Béla** koronaőr, báró **Radvánszky Géza** főrendiházi tag, báró **Vay Elemér** főispán stb. hivatalosak.

— **Eljegyzés.** **Andó Lajos**, tiszta-keszű ev. ref. lelkész a napokban tartotta eljegyzési ünnepélyét **Apostol Aranka** urhölgygyel, **Apostol Mihály** varbói ev. ref. lelkész kedves és műveltlekű leányával. Boldogságot kívánunk!

— **A miskolczi r. k. nőegylet választmánya** f. hó 7-én, vasárnap d.-u. 3 órakor az érseki leánynevelő-intézet nagytermében **Sebe Alajosné** urnő elnöklése alatt rendes ülést tartott, a melyen a szép számmal egybegyűlt vál. tagok osztatlan figyelem- s érdeklődéssel hallgatták meg **Rétay Kálmán** titkár jelentését a hangversenyt rendezett bizottság működéséről, a melyből kitűnt, hogy a nőegylet által szept. hó 19-én, a helybeli nemzeti színházban tartott hangverseny 320 frt 34 kr. tiszta bevételt eredményezett a jótékony célnak. A választmány a jelentést minden pontjában tudomásul véve, köszönettel adózott úgy a rendező bizottságnak, mint különösen **Rétay Kálmán** titkárnak, ki oly tevékeny részt vett az estély rendezésében s kinek fáradhatlan buzgalma eszközölte elősorban, hogy a nőegyletnek ez igazán uttörő

vállalkozása minden tekintetben oly fényes sikert aratott. A közelgő téli időszakra való tekintettel elhatározta a választmány, hogy 60 szegény özvegy asszonyt részesít havi segélyezésben és 160 szegény iskolás gyermeket lát el a szükséges téli, meleg ruházzal s a ruhakiosztás alkalmával decz. hó 18 án karácsonyfa-ünnepélyt rendez. Elhatározta továbbá a választmány, hogy miként az előző években, úgy a jövő esztendőben is, jan. hó 14-én a „Korona“-szálló dísztermében egy nagyobb szabású jótékony célú táncmulatságot rendez. Ennek kivételével egy 12 tagból álló bizottságot alakított meg, melynek tagjaivá megválasztottak: *Bernstein* Antalné, *Falcsik* Lászlóné, *Gaszner* Gyuláné, *Greutter* Józsefné, *Gröber* Józsefné, *Hesz* Miklósné, *Kiszely* Lászlóné, *Pontos* Istvánné, *Sebe* Alajosné, *Strázsek* Jánosné, dr. *Szánthó* Bertalanné és dr. *Tarnay* Gyuláné; bizottsági jegyzővé megválasztott *Rétay* Kálmán főjegyzői titkár.

— **A megadózott szóda- és ásványvíz.** Miskolc város képviselőtestülete a liszt, szóda- és ásványvíznek megadóztatását határozta el. A város ezen határozatát a belügyminiszter a *szóda- és ásványvízre vonatkozólag helybenhagyta, a lisztre vonatkozót hatályon kívül helyezte.*

— **Leköszönés.** *Soltész Nagy* Kálmán, kir. tan. polgármester a villamos vasut r.-társaságnál viselt igazgatói állásáról leköszönt.

— **A tiszai ág. h. ev. egyházkerület utolsó közgyűlése.** Folyó hó 10-én, ma, jelentőségteljes közgyűlés fog tartani az evangélikusok paplakának emeleti tanácstermében; *utolsó közgyűlése lesz* ez a tiszai evang. egyházkerület, ha nem is legrégebb, de bizonyára legmagyarabb egyházmegyéjének, a *hegyaljának*, mely 155 év előtt alakult meg és 110 évvel ezelőtt szervezkedett. 1896-ban maga az egyházmegye mondotta ki ez értelemben döntő szavát, hogy a könnyebb és sikeresebb közigazgatás szempontjából ketté óhajt valni, s e határozatát a f. évi közgyűlésén, Nyiregyháza ismételve jóváhagyta, ugyanezt cselekedvén e határozattal az 1896. évi tiszai ág. h. ev. egyházkerületi, most pedig az evangélikusok egyetemes gyűlése is. Mire a válás ténye papíron is lett fejezve. Most gyűlnek össze az egyházmegye utolsó ülésére annak képviselői, megteendők mindamaz intézkedéseket, melyeket a pénztár, levéltár, vagyon és főleg a jövő közigazgatás dolgában a választ megelőzőleg elintézni halaszthatatlan szükség, hogy a jövő év január hó elsejétől mindkét egyházmegye új firma, esetleg új elnökség, de azért a régi zászló alatt a régi buzgalommal folytassa teendőjét, mint két ikertestvér. annál sikeresebben és üdvösebben a közegyház javára. A régi egyházmegye tehát az év végével megszűnik létezni. Lesz belőle *egy hegyaljai és egy tiszavidéki* egyházmegye. Az első alakul a következő anyaegyházakból és missiói körökből: Miskolcz, S. Aruót, Diósgyőr, S.-Kaza, Fancsal, Szántó, Hernád-Véce, Stoósz, Ránk, Kemencze, Csanáros és Tállya anyaegyházak, a borsod-hevesi, jászkun-szolnoki és borsod-gömöri missiói körökből; a második: Tokaj, S.-A. Ujhely, Pazdics, Sókut, Mernyik és Kladzány, Uj-Klenócz, Kölese, Nagy-Bánya, Nagy-Károly, Nyiregyháza, Debreczen, Nagy-Várad anyaegyházak, az ungvári, munkácsi, mármaroszigeti, a nyiregyháza-vidéki, debreczenvidéki, nagy-váradvidéki és sarkadi missiói körökkel.

— **Hymen.** Dr. *Komáromy* Dezső, tartalékos főorvos, huszti járás-orvos ma vezetni oltár elé *Mihelffy* Elvira urhölgyet.

— **Miskolczi Almanach.** Elelmes eszmét pendített meg helybeli hírlapíródalmunk egyik tehetséges és törekvő tagja *Láng* Ottó. Egy általa szerkesztett Almanach előfizetésére szólítja fel városunk művelt hölgyközönségét. A „Miskolczi Almanach“-nak kettős célja lesz: 1-ször, hogy jeles írók tollából élvezetes olvasni valót nyújtson a hölgyközönségnek s városunk fiatal íróinak nevét megörökítse,

2-szor a mi még ennél sokkal magasabbra törő és felemelőbb, a hazafias cél. A Miskolczi Almanach tiszta jövedelmét a városunkban felállítandó Kossuth-szobor javára óhajtja fordítani. Előbbre akarja vinni ama szép eszme megvalósítását, hogy a halhatatlan hős emlékét és dicsőségét mielőbb ércszobor hirdesse. Különben ez utóbbi cél fontosságátó áthatva, fordul a minden igaz és szépért lelkesedni tudó hölgyközönséghez, ki sohasem tagadta meg pártolását hazafias eszmék és célok megvalósításától. Vele együtt mi is bizalmasan fordulunk városunk hölgykoszorújához, hogy virágaiból a legszebbet, a hazafias áldozatkészség virágát helyezze a hon és nagyjaink iránti szeretet oltárára. A szerkesztőről nem kell sokat mondanunk, ismeri mindenki a journalistika küzdelmes teréről, ismeri a hölgyközönség, kinek kedvencei lettek a *Lottó*, *Lantos*, (—ó) aláírással ellátott társadalmi cikkek, essay-k, csevegések, tárczák. Sokat foglalkozott és foglalkozik ezentúl is a hölgy-társadalom kérdéseivel s eltekintve irodalmi becsú Almanachjától, talán éppen azért fordul oly bizalommal az igaz és szép eszmékért lelkesülni tudó hölgyekhez. A könyv karácsonyra jelenik meg s a legszebb karácsonyi ajándéknak is beválik díszes kötésében. Előfizetési ára 3 korona, melyet f. évi december hó 1-ig kér beküldeni a kiadó cégnek. Reméljük, hogy felhívásunk nem marad eredmény nélkül s nemsokára városunkban egy díszes szobor fogja hirdetni a halhatatlan emlékét s a hazafias jótétemények halhatatlanságát!

— **A borsodmegyei kör.** A borsodi egyetemi ifjakkól álló borsodmegyei kör november hó 4-én tartotta Budapesten alakuló gyűlését. A tisztviselői kar tagjaivá következők választottak. Elnök: ifj. *Truskovszky* Gyula, alelnök: *Szabó* János, főjegyző: *Ferencki* Lajos, titkár: *Porcs* Kálmán, pénztárnok: *Ernő* Miklós, aljegyző: *Lichtenstein* Gyula. Örömmel üdvözljük ez esztendőben is e kört, melynek hivatása a miskolczi ifjak között a nagy városban is fentartani az együttérzést és társas érintkezést és munkássághoz teljes szívvel kívánunk sikert!

— **Városi közgyűlés.** Miskolc város képviselőtestülete holnap, azaz november hó 11-én d.-u. 3 órakor rendes közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyai: 1. Vármegyei közgyűlési határozatok 1896. évi pénztári számadások jóváhagyása tárgyában. 2. Miniszteri rendelet az ásvány- és szikvízre kérelmezett illeték engedélyezése tárgyában. 3. Jogügyi bizottság jelentése a 92. számú közgyűlési megbízás folytán. 4. Tanács előterjesztése a gázvilágítási vállalat részéről elkövetett mulasztások megtorlása iránt. 5. A villamvasuti vállalat kérelme a buzatér-népkerti vonalon a közlekedés ideiglenes beszüntetésének engedélyezése iránt. 6. A legtöbb adót fizetők 1898. évi névjegyzékének összeállítás iránti rendelkezés. 7. A ker. iskola felügyelő bizottság választása. 8. 1898. évi házi pénztári költségvetés tárgyalása. 9. A tanács előterjesztése, a községi közmunka összeírása, váltásdíj megállapítása és az ezen jövedelem terhére tervezett műveletek megállapítása tárgyában.

— **Vád alá helyezés.** A miskolczi kir. törvényszék vádtanácsa *Hatala* József volt kávéházi alkalmazottat, ki *Baksa* József társát oly borzalmas módon fosztotta meg életétől, a B. T. K. 278. §-ába ütköző gyilkosság büntette miatt vád alá helyezte. Az ügyész kért, hogy a gyilkos halálbüntetéssel sújtassék.

— **Öngyilkosság.** *Markovics* Antal 23 éves pénzügyőri felügyelő e hó 8-án Mező Csáthon szolgálati fegyverével mellbe lőtte magát.

— **Helyreigazítás.** A „Miskolczi czipészek szakegylete“ vigalmi bizottsága szives bocsánatot kér mindazon t. vendégektől, a kik a f. évi október hó 10-én megtartott I. alakuló ünnepélyükön felülfizetni sziveskedtek, de b. neveik eddig tévedésből közzé nem tettek. Nevezetesen: *Minternik* N. 50 kr., *Helfer* Gy., *Rosenzweig* N., *Grosz* M., *Ré-*

miás N., *Szász* S., *K. L.*, *Kovács* I., *Berger* A., *Tóth* Gy. 40—40 kr.jával, *Gömöry* A., özv. *Barancsik* I.-né, *Badernik* V.-né 30—30 kr.jával, *Reinde* N., *Takács* N. 20—20 kr.jával, *Debreczeny* N. 10 kr.

— **Kitünő apró teasütemény** 1 kgr. 2 frt. a legfinomabb tea és rum kapható a *Megay* féle csukrászdában, a hol minden délelőtt friss forró Hasché is van.

— **Általánosan tudott dolog,** hogy mindennemű köhögés és tüdőbajnál a csukamájolaj az egyedüli és biztos szer, melyet az orvosi kar, különösen azóta kezd ismét a gyakorlatba bevenni, amióta *Zoltán* Béla fővárosi gyógyszerész, a már minden gyógyszerárban kapható teljesen szag és íz nélküli *Zoltán*-féle csukamájolajat forgalomba hozta. Főraktár: *Zoltán*-féle gyógytár, Budapest N.-Korona utca 23. Főraktár Miskolcson: *Baruch* Gyula és dr. *Szabó* Gyula gyógyszerárban.

Le Herczegovinába.

A „Szabadság“ számára írta: *Xántus* Gábor.

Junius 11-én lüdzséből déli 12 órakor indultunk. A vonat, mintha a bájos fürdőhelytől nehezen akarna megválni, nagy félkörben megkerüli. A pálya emelkedik, Blazuj állomásra érünk, majd *Hadzici* mellett nagy gőzfürészmalom látunk. Vonatunk ablakából jól látható a *Bjelasnica* hófedett csúcsával, melynek magassága 2063 méter. A *Zovik* völgyoszoróban haladunk, a pálya fogaskerekű, mert közel vagyunk a *Fekete* és *Adria* tenger vízváltójához, az *Iván*-hegyhez, mely látszik is már. Délnyugati irányban haladunk a vízváltókon felfelé, s *Pazaric* mellőzése után *Tarcin* állomásra robog be vonatunk. Tovább haladva a *Korcapatak* völgyoszorójának parkányán óriási erővel küzd le a vonat a 35% emelkedést, nagy kanyarodások, magunk fölött látjuk az utat, melyen menni fogunk s alattunk mélyen kigyózik a megtett út. Mélyen, a völgy fenekén szelid gesztenye-erdők, a hegyek oldalain és csúcsain sötét, komor fenyvesek. hegyi patakok sietnek a szédítő mélységbe, forduló alagutakon megyünk át s *Kasteljica* mellőzése után *Iván* állomásra érünk, a vízváltó tetején vagyunk. Az állomás mellett van a pálya leghosszabb alagútja, mely 658 méter hosszú. Az alagút belsejében van *Bosznia* határa s tíz perc múlva *Herczegovinában* vagyunk, melynek első állomása *Bradina*. Atmegyünk a *Luka* szakadék felett, a mélységben fekszik *Sunje* helység, az országút velünk szemben a hasadék túlsó parkányán halad, öt alagúton megyünk át, folyton lefelé a *Pravosnica*-völgybe, melynek felső végében van *Brdjani* község, melynek állomásán áthaladva, meglátjuk az első folyót, mely az *adriai* tengerbe siet; ez a *Tresanica* hasonnevű völgyben kigyózik, *Podorozac* állomásnál leértünk a völgybe, a fogaskerekű pálya itt végződik. Hatalmas tölgyerdők közt robog vonatunk, a völgy kitágul s nem sokára *Konjica* állomáson vagyunk.

Konjica.

Gyönyörű fekvésű város a *Nareszta* partján. A középkorban *Konjica* hatalmas határszéli erősség Nagy kereskedelmi központ. A bogumilok 1446-ban tömegesen vándoroltak ide *Boszniából* s a vajdák szivesen fogadták. Midőn török-birtok lett, a törökök itt kerületi felügyelőt (*Mudir*) tartottak s *Konjica* azonkívül kádi (török bíró) székhelye volt. Négy mecsetje van. Lakosainak száma 1600, többnyire mohamedán.

Konjica egy kis paradicsom, háttérben festői hegyek, a város a *Nareszta* két partján terül el, a két részt remek kőhid köti össze, melyet a VII. század végén *Hvalimir* király uralkodása alatt a keresztények kezdtek építeni, de befejezése a törökök érdeme. A hidat azután újította *Sokolovic* *Ahmed* nagyvezir, a ki bosnyak származású

volt. Említésre méltó a város látnivalói közt az ujonnan épült szép konak, továbbá a város felett emelkedő fensíkon épült kaszárnya, honnan szép kilátás nyílik a városra és a Nareszta völgyére.

(Folyt. köv.)

S z i n h á z.

A mult hét vége felé annyira megindult a bohózatok és operettek árja, hogy szinte várva-vártuk a tegnapi előadást, hogy végre valahára egy héten egyszer lássunk valami komolyat is, ha már annyira kineveltük magunkat. Hiába, az ember csak ember s megkívánja a változatosságot, különösen, ha még rosszúl is lesz a sok kacagástól, aztán meg illő is, hogy a nagy vigság közepette néha-néha mutatkozzék egy komoly darab is, hogy hűtse azt a jókedvet, nehogy oda jussunk és azon vegyük magunkat észre, hogy elszunnyadt bennünk a művészi izlés s kihalt a szép és jó iránti vonzalom.

Ámbár, ha komolyan vesszük a dolgot — mint legtöbbször mondani szokták — úgy is rossz világot élünk, úgy is van elég szomorúságunk, bajunk és azt még tetézzük azzal, hogy a színházban is csupa lehangoló, siránkozó jelenetet unatkozunk végig?! Mitől jó az? Szomorkodunk eleget, legalább vigadjunk is és mulassunk is! Holmi „Bánkban”, „Stuart Mária”, „Hamlet”, „Marianna”, „Borus szerelem” és több e féle darabokkal keserjük el magunkat? Mire való az? Brrr... még rá gondolni is kellemetlen ugy-e bár? Pedig így van! Legalább az a nagy művészeti pártolás és *túlbugzó* felkarolás, melylyel a közönség a komoly, irodalmi becsű, örökszép munkák iránt érdeklődik, annyira, hogy a miskolci színház csak úgy kong az ürességtől, valahányszor igazi, szóra érdemes darabot adnak, az mind azt bizonyítja. Ugy látszik, hogy a jó izlés és a szép iránti vonzalom a végét járja s lassan-lassan kialszik, mint a méceses. Volt s nincs...

Fel tehát nagyérdemű director ur s elő a „Diplomás kisasszonyokkal”, az „Agg-szüzekkel”, hadd jöjjenek a „Vigéczek”, „Blitzweis Kóbi”, fűszerezve az „Arthur kalandjai”, val és más művészies produkciókkal, hadd gyönyörködjünk, hadd élvezzünk! Jöjjenek sorban, egymásután, legyenek szószólói a nemzeti művelődésnek, nehogy ez a „nemzeti művelődés” csak a színház változási függönyén hirdesse a magyar kulturát, hadd merítsünk ezekből az örökszép szellemi munkákból műveltséget, hadd tanuljuk meg, hogy mi az az „irodalom” és mi az, a mit

az emberiség úgy nevezett el, hogy „költészet!”

Nemde így van? Sajnos, de így!

Ne csodálkozzunk tehát, ha a színház nem követi azt a nemes missiót, a melyre hivatta van, a midőn a közönség a valóban szép, nagyszerű darabokat figyelmére sem méltatja, hanem inkább gyönyörködik a francia pikantériákban s azokban az esetlen, durva, sikamlós rossz viczcsekben, a melyektől a bohózatok és operettek csak úgy hemzsegek és ne panaszkodjunk, hogy ha csak ritkán, elvéve látunk egy-egy olyan művet a színház műsorán, a miről el lehet mondani, hogy „érdemes megnézni, mert *darab!*” Lesz ott több olyan is kitűzve előadásra, csak legyen közönség, a ki azokat meg is nézze, mert a főhiba nem más, mint-hogy a közönség kevés az ilyen darabokra, nagyon kevés. Már pedig a színész is csak ember, annak is élnie kell, ők a „nemzet napszamosai” s vajjon miből éljenek ők, a szegény napszamosok, ha az úr, a nagy közönség nem fizeti meg a bérüket?!

Szóval az a dolog vége, hogy nyugodjunk bele a változhatatlanba s élvezzük csak tovább is a bohózatokat és operetteket és — ne emlegessünk művészi izlést, — mert ha arra várunk, hogy csak akkor menjünk el drámába, avagy színműbe, ha minden színész egy Náday vagy egy Ujházy lesz, akkor ugyan legjobb lesz, ha a miskolci színházat már holnap becsukják. Örüljünk, hogy ilyen színészeink is vannak és ne ábrándozzunk rettenetes nagy igényekről, mert azt ahhoz mérten kell megfizetni is!

Átterve az előadásokra, általánosságban azt mondhatjuk, hogy azok mind megfelelő, jó előadások voltak. A szombati „Methusalem herczeg”, melyben a „Tiszai pár” ugyszólván remekelt, daczára, hogy nem a legjobb darabok egyike, mindvégig élvezetesen ment. Különösebb dicséret illeti azonban a szereplőket a vasárnapi előadásért, a midőn „*Az én Lipótkám*” L'Aronge életképe adatott. A legkisebb szereplők épügy, mint a legnagyobbak mindannyian kifogástalanok voltak. *Tiszai* (Czveck), *Miklósi* Ilona (Klári), *Gallyasi* Paula (Emma) az érdeklődést teljesen lekötötték s egyáltalán nem szorultak immár rá a dicséretre. *Mezei*, *Nagy* V., *Tóth* Ilona, *Simándiné*, *Egri* és *Cathry* hasonlóan jók voltak, általán véve az egész darabon mindvégig meglátszott az ügyes rendezés s ily összevágóan talán eddig még egy darab sem ment. *Staud* Margit fess kis szobaczcizus volt, *Németh* Jánosnak kár, hogy kis szerepe volt, ellenben *Sarlay*, mint zongoramester, mint mindig, úgy most is ügyesen játszott s nyílt

színen is többször tapsot kapott. *Hétfőn* a „Télen”, Bókor ismert népszínműve ment népelőadásban. A tegnapi előadásról a jövő számban!

Carolus.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Kontz Miklós.

Lapszerkesztő és kiadó:

Ruttkay Menyhért.

N y i l t t é r.

Felhívás!

A

Hazai általános biztosító részv.-társaság

által meghonosított

betörés elleni biztosítás

a beálló téli idők alatt kettős fontossággal bír, miért is a biztosító közönség szíves figyelmébe ajánljuk ilyenmű biztosításoknak a legjutányosabb díjtételek és feltételek mellett való megkötését.

Balesetbiztosítás sorsolással!

Biztosítások felvételnek:

a Hazai általános biztosító részvény-társaság helybeli főügynökségénél

Széchenyi-utca 18. szám I. emelet.

A K I N E K

tyúkszeme van,

az 10 percz alatt képes a legrégibb tyúkszem és borkeményedést is kés nélkül és fájdalommentesen eltávolítani, mely műveletnél a megsértés avagy vérmérgezés teljesen ki van zárva. Ezen csodaszert csakis és egyedül, eredeti minőségben, használati utasítással és egy kis csontvésővel együtt **1 koronáért**

K o v á c s J á n o s

borbély- és fodrász-üzletében

lehet kapni Miskolczen, Széchenyi-u. 9. sz.

Továbbá van szerencsém a n.-érd. közönséggel tudatni, miszerint borbély- és fodrász-üzletemben előforduló foghúzásokat, egyéb vérzési műtéteket, nemkülönbön tyúkszem-eltávolításokat stb. teljes óvatossággal és szakavatottan végzem. Főtörekvésem az, hogy a n.-érd. közönségnek eddig tapasztalt elismerését ezutánra is mindenben kiérdemelhessem s lehetőleg mindezen műtétek fájdalommentesen, rövid idő alatt történhesenek. Ezen célra különtermet rendeztem be.

Ezúttal bátor vagyok felemlíteni azt, hogy nálam a legfinomabb kül- és belföldi illatszerek, illatos mosdó vizek, fejmosók, bajuszkötők, bajuszfestők, színházi festők urak részére, nemkülönbön Lechner-féle zsiros arcporok, többféle szépségügyi mosdó vizek hölgyek részére, szaliczil-szajvizek és porok stb., kis- és nagymennyiségben, valamint női fésüléshez hajhálók és hajékek nagy választékban, nemkülönbön Monte Christo lábizzadás elleni por, dobozonkint 1 koronáért kaphatók, továbbá a t. borbély- és fodrász-urak üzleti czikkeiket nálam a legjutányosabb árak mellett beszerezhetik.

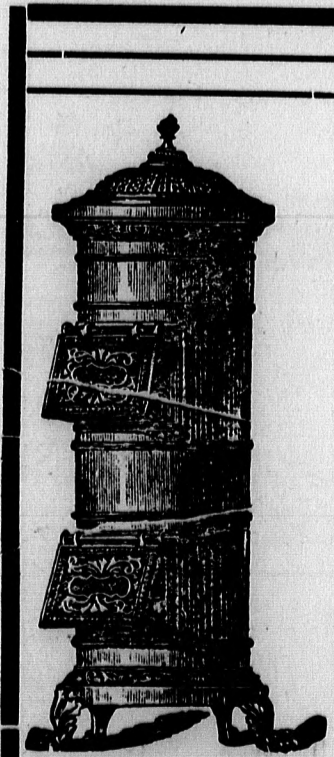
Magamat a n.-érd. közönségnek becses figyelmébe ajánlva és szíves pártfogásukat kérve, maradtam

teljes tisztelettel

B. Kovács János,

borbély és fodrász

Miskolczen, Széchenyi-u. 9 sz.

Viktorin József

elismert legjobb

Meidinger-kályhái

valamint szabadalmazott

szabályozó- és töltő-kályhái

9 forinttól fölfelé.

Kaphatók kizárólag a magyarországi vezérképviselet és főraktárban

Eisler és Vértés

Budapest, Andrásy-út 41. sz.

Árjegyzékek és költségelírások ingyen és bérmentve.

Felső-sziléziai kitűnő

diókokszot vagon számra (100 métermázs)

legolcsóbban szállítunk.

Hatóságilag engedélyezett

nagy végeledás!

Az üzlet végleges felosztása miatt

a beszerzési áron alúl adatnak el:

az ujonnan érkezett őszi és téli ujdonságok női ruhaszövetekben, fekete és színes selymek, mosó-barchetek, francia flanel, asztal- és futószőnyegek, csipke- és szövött függönyök, ágyszerítők, téli kendők, schiffon, vászon- és asztalneműek.

FRIEDMANN HERMAN

divatáru-üzlete

MISKOLCZON, Színház-épület.

Dr. Havas Leó

lakása november 1-től:

Széchenyi-utca 33. szám

I. emelet

(a színházzal szemben).

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a n.-é. közönség és t. megrendelőim becses tudomására adni, hogy

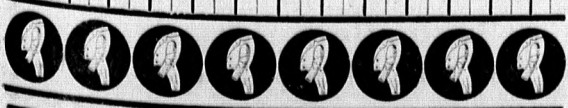
férfiszabó-üzletemet

f. évi november 1-től az Erzsébet-tér 5. számú épületébe, a gőzfürdővel szemben, tettem át.

Midőn az eddig irántam tanúsított szíves bizalmat megköszönöm, kérem azt továbbra is fentartani és egyszersmind szíves figyelmébe ajánlom azt, hogy elegánsan, finom kelméből férfi-öltönyöket 14 frttól 26 frtig készítek.

Katz Ignác,

férfi-szabó.

Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

Elv: Szolid ár, pontos kiszolgálás.

Elv: Szolid ár, pontos kiszolgálás.

Van szerencsém a n.-é. közönségnek tudomására hozni, hogy bevásárlásomból hazaérkezve, raktáramba is megérkeztek a legujabb divatú angol, francia és tiszta gyapju-, elsőrendű hazai gyártmányú szöveteim.

Nagybani bevásárlásom azon kellemes helyzetbe hoztak, hogy jó, finom szövetből meglehetősen jutányos árért, elegáns kivitelű legujabb divatú szabás szerinti, saját műhelyemben készítenő ruhákat vagyok képes nagyrabecsült rendelőimnek ajánlhatni.

Engedve a kor igényeinek, szeptember 1-től kezdve angol ruhabérletet nyitottam: következő feltételek mellett, ami igen ajánlatos minden uri embernek: 10 frt havi fizetés mellett: 4 sacko-öltöny-, felöltő és téli kabát és egy nadrág; 20 frt havi részletért 8 sacko öltöny, 1 frakk-, vagy Ferencz József- vagy smokin-öltöny, felöltő, téli kabát és 2 külön nadrág, 24 hónapon át fizetendő.

A raktáron levő szövetek bármelyikéből választás szerint tartozom készíteni.

Felhívom a t. úri közönséget, tessék raktáramon levő szöveteim megtekinteni és csak aztán bérletüggyben határozni.

Szíves pártfogásáért esedez

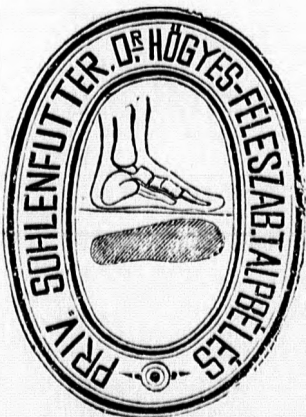
kitünő tisztelettel:

Kálmán Mór,

férfiszabó Miskolczon, Széchenyi-utca 30.

Mindég nagy választék raktáron.

Dr. Högyes korszakos találmánya Asbest-talpbélés

Nincs bőrkeményítés!
Nincs lábizzadás!
Nincs meghűtés!
Nincs semmiféle lábbaj!

Követeljük az Asbest-talpbélést

cipészeinktől.
Felnőtteknek: 35-46. sz.-ig frt 1.-
Gyermekeknek: 20-34. sz.-ig ft -50
osak utánvért mellé.
Dr. Högyes találmányát szabadalom védi minden országban. - Bővebb felvilágosítást készséggel ad

az „Első magyar asbestáru-gyár”
Budapest, VI., Sziv-utca 18. sz.

Miskolczon kizárólag:

GRÜNWALD EDE urnál kapható.

Kiadó!

Városház-tér 19. szám alatt
jelenleg

fűszer- és lisztüzlet,

1898. május hó 1-től

hozá tartozó lakás és
mellékhelyiségekkel

kiadó.

Értekezhetni lehet: Kellner Ignác
háztulajdonosnál.

Ritka alkalmi bevásárlás!

A **Váradi Mór** úr egész árúraktárát, u. m.:

angol és francia ruhaszöveteket, mosó barcheteket, francia flanelleket, csipke- és szövött függönyöket, ággyterítőket, téli kendőket, schiffon- vászon- és asztalneműeket

tömegben (en partie) megvettem és mélyen a gyári áron alul, legrövidebb idő alatt kiárusítom.

A n.-érd. közönség szives figyelmét bátorodom föl hívni ezen ritka alkalmi bevásárlásra.

Maradok kitünő tisztelettel

ROSENBERG GYULA.

A t. hölgyközönség figyelmébe!

A PÁRISI GYORS SZABÁSZAT

pár órai gyakorlat után biztosan elsajátítható.

Az oktatási díj 4 frt.

Tessék próbát tenni!

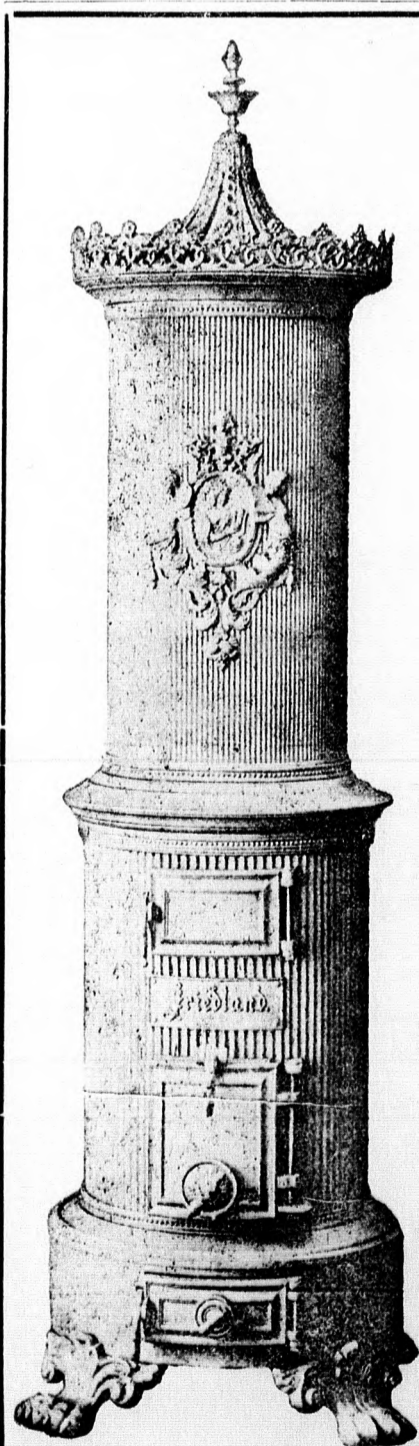
A női ruhavarrás alapos elsajátítása céljából a rendszer tanfolyamra leánykák fölvetetnek. Női ruhákat francia divat-lapok mintái után a legdiszesebb kiállításban 5-6 frtért készítenek. Kész ruhák megrendelésre, finom kelméből a legelegánsabb kiállításban **csak 20 frt.**

Becsés pártfogásukat kérve, vagyok

mély tisztelettel

Kmetty Julia, női ruhakészítő

Nagy-Hunyad-utca 27., 4. ajtó.

ERDEY KÁLMÁN

vaskereskedése

SZECHENYI-UTCZA 30. SZÁM.

Idényi jelentés!

Ajánlom az érdekelt tisztelt közönségnek nagyválasztékú raktáramat a következő idényi cikkekéből:

friedlandi szabályozható
töltő kőszén-kályhák,

köpenyes, szabályozható és
meidingi kályhák,

fehér, fekete és zöld zománczott köpenynyel.
szabadalm. világító „Electra“ köpenyes kályhák.

Szabadalmazott „Unicum“

konyha-takarék-tűzhelyek.

Nagyválasztékú konyhaberendezési tárgyak, a legkitünőbb minőségű **konyha-edények.**

Rúdvasak, épület- és bútorkészítések, iparos és műszerszámok, gazdasági eszközök.

Vadászati cikkek. Vadász-lőpor és füstnélküli lőpor-töltények és töltény-hüvelyek. — Minden a vasárunkba vágó cikkek a legjobb minőségben, pontos kiszolgálást és legolcsóbb szabott árak mellett. Szives pártfogást kér

szolgálatkészen:

Erdey Kálmán.

Kiadó!

Egy 5 szoba- és hozzá tartozókból álló lakás (Doleschal-féle épület, hol jelenleg az üzletvezetőség van elhelyezve), mely **irodahelyiségnek** is alkalmas és egy 4 szobás **földszinti utcai lakás 1898. évi május hó 1-től**

kiadó.

Értekezhetni Mindszent-utca 5. szám alatt a tulajdonosnál.

Az 1895. évi cairói s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításon **disz-oklevéllel s arany éremmel kitüntetve.** — Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitünő sikerrel használt külszer:

Reuma-szesz

biztos s kiváló gyors hatású a test bármilyen csúszos bántalmái ellen, u. m.: **köszvény, csúsz, rheuma, ischiás, asthma** stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültebb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással **1 korona erősebb üveg 2 kor. 40 fl.**

Főraktárak Budapesten; **Török József** ur gyógyszer-tárában, Király-u. 12. és **dr. Egger A.** ur gyógyszer-tárában, Váci-körút 17. — Ugyazintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszer-tárában, valamint a készítő

Widder Gyula

gyógyszerésznél

S.-A.-Ujhely 188. szám, ugyazintén: **Balog József, Baruch Gyula, Rácz Jenő, dr. Szabó Gyula** és **Szabó Béla** uraknál Miskolczon. Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.